

08.04.2026

Meie .05.2026 nr 1-6/26-81/2

## Kollektiivne pöördumine "Nõuame Eesti õhuruumi sulgemist sõjalistele manöövritele!"

Austatud pöördumise esitajate esindaja

Täname [REDACTED] aktiivse kodanikupositsiooni ja esitatud pöördumise eest, milles väljendate muret Eesti Vabariigi julgeolekupoliitika, õhuruumi kasutamise ning rahvusvahelise olukorra mõjude üle. [REDACTED] tõstatatud küsimused puudutavad riigi toimimise seisukohalt keskeid põhiseaduslikke väärtusi, sealhulgas suveräänsust, julgeolekut ning elanikkonna kaitset.

Eesti riigi territoriaalne terviklikkus ja õhuruumi puutumatus on riigi suveräänsuse lahutamatu osa. Tulenevalt Eesti Vabariigi põhiseaduse §-st 2 hõlmab Eesti territoorium maismaad, territoriaalvett ning nende kohal asuvat õhuruumi. Sellest lähtuvalt on riigil nii õigus kui ka kohustus kaitsta oma õhuruumi igasuguse loata või vaenuliku tegevuse eest. Sama seaduse § 127 kohaselt on riigikaitse riigivõimu üks olulisemaid ülesandeid ning selle korraldamine kuulub seadusega määratud riigikaitseorganite pädevusse. Riigikaitse praktiline korraldus, sealhulgas õhuruumi kasutamine ja sõjaliste õppuste läbiviimine, on reguleeritud muu hulgas riigikaitseseaduse ning lennundusseadusega.

Eesti kaitsepoliitika ja õhuruumi kasutamine toimub kooskõlas nii siseriiklike õigusaktide kui ka rahvusvaheliste kohustustega. Olulisel kohal on Eesti liikmelisus NATO-s, millest tulenevad kohustused kollektiivse kaitse tagamisel, sealhulgas liitlastega ühiste õppuste ja operatsioonide läbiviimisel. Samuti tuleneb rahvusvahelisest õigusest, sealhulgas ÜRO põhikirja artiklist 51, riikide õigus enesekaitsele, ning Chicago 1944. aasta konventsioon kinnitab riikide täielikku suveräänsust oma õhuruumi üle.

Julgeolekupoliitika kujundamisel tuleb arvestada muutunud rahvusvahelist olukorda. Euroopa julgeolekut mõjutab otseselt Venemaa täiemahuline sissetung Ukrainasse, mis ei ole pelgalt regionaalne konflikt, vaid sündmus, millel on otsene mõju ka Balti regiooni ja Eesti julgeolekule. See areng on suurendanud võimalike ohtude ulatust ning muutnud julgeolekukeskkonna märkimisväärselt ettearvamatumaks.

[REDACTED] pöördumises esitatud ettepanekut tuleb käsitleda laiemas julgeolekupoliitilises kontekstis. Eesti kaitsevõime, sealhulgas koostöö liitlastega, on keske tähtsusega riigi iseseisvuse ja territoriaalse terviklikkuse tagamisel ning vastavad otsused tehakse kaalutletult, arvestades nii riigikaitse vajadusi kui ka elanikkonna turvalisust. Samal ajal on oluline rõhutada, et iga võimalikku õhuruumi rikkumist käsitletakse tõsiselt seejuures pädevad riigiasutused analüüsivad juhtumeid, teevad koostööd liitlastega ning rakendavad meetmeid sarnaste intsidentide ennetamiseks.

Riik peab oma tegevuses pidevalt tasakaalustama julgeoleku tagamise ning elanikkonna heaolu ja turvatunde. Põhiseaduse §-dest 13 ja 14 tuleneb riigi kohustus kaitsta igaüht ning tagada põhiõiguste ja vabaduste toimimine, mistõttu pööratakse tähelepanu sellele, et riigikaitse tegevused oleksid õiguspärased, proportsionaalsed ning võimalikult vähe häirivad elanikkonnale. Nõustume, et elanikkonna teavitus võimalikust ohust eelhoiatuse näol peaks muutuma senisest veelgi operatiivsemaks, kuid see ongi igakordselt läinud paremaks.

Kinnitame, et Eesti riigi põhiseaduslik kohustus on tagada oma territooriumi, sealhulgas õhuruumi puutumatus ning kaitsta oma rahvast igasuguste ohtude eest. Seda kohustust täidetakse järjepidevalt ja otsustavalt. Ühtlasi tuleb tagada tsiviillendude võimalus ja ohutus. Õhuruumi sulgemine seaks piiranguid ka tsiviillendudele.

Selline meede oleks vastuolus riigi põhiseaduslike kohustustega tagada riigikaitse ning täita rahvusvahelisi kohustusi ning nõrgestaks Eesti heidutus- ja kaitsevõimet. Rahvusvaheline praktika näitab, et ükski riik ei ole suuteline tagama oma õhuruumi täielikku, sajabrotsendilist kaitset. Näiteks Soome, Poola ja Leedu rakendavad ulatuslikke õhuseire- ja kaitsemeetmeid ning teevad tihedat koostööd liitlastega, kuid ka nendes riikides ei ole võimalik üksikuid õhusuveräänsuse rikkumisi täielikult välistada. Sellise taseme saavutamine eeldaks kaitsekulutuste mitmekordset suurendamist seniselt enam kui 5% SKPst ning ressursside ulatuslikku ümberjaotamist, mis ei oleks proportsionaalne ega kooskõlas riigi teiste kohustustega oma kodanike ees. Riik otsustanud eraldada täiendavalt raha droonitõrje, õhukaitse ja olukorrateadlikkuse tugevdamisse. Lisaks on Riigikogu menetluses Vabariigi Valitsuse algatatud korrakaitse seaduse muutmise ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse (mehitamata sõidukite seire ja tõrje rollijaotus) eelnõu (902 SE).

Kokkuvõttes tegutseb Eesti Vabariik koos liitlastega oma õhuruumi haldamisel ja riigikaitse korraldamisel kehtiva õiguse ning rahvusvaheliste kohustuste alusel, lähtudes eesmärgist tagada riigi iseseisvus, territoriaalne terviklikkus ja elanikkonna turvalisus. Selle tõestuseks on k.a 19. mail Lõuna-Eestis Võrtsjärve ja Põltsamaa vahel allatulistatud Ukraina päritolu droon, mis õhuruumi suletuse korral ei oleks olnud võimalik.

Tulenevalt eeltoodust ja olles riigikaitsekomisjoni k.a 19. mai istungil kuulanud ära [REDACTED] ja [REDACTED] otsustas riigikaitsekomisjon konsensuslikult lükata tagasi ettepanek sulgeda Eesti Vabariigi õhuruum igasugusteks sõjalisteks manöövriteks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)  
Kalev Stoicescu  
esimees

Teadmiseks: Rahvaalgatus.ee

Aivar Engel  
6316 470 aivar.engel@riigikogu.ee

Külli Jõgeda  
6316 672 kylli.jogeda@riigikogu.ee